

SLOVENE

Štev. 23. POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKI NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2.
(vhod čez dvorišče nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure dopoldne.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona štev. 74.

V Ljubljani, v petek, 29. januarja 1904.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemati:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnishtvu
prejeman: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnine 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah štev. 2.
V sprejema naročnino, inserate in reklamacije. —
Inserati se računajo enostopna petstvesta (dolžina
72 milimetrov) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvesta
26 h. — Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
Upraviškega telefona štev. 188.

Poljaki v Prusiji.

Nad tri milijone Poljakov živi v Prusiji, ki si jih je koncem 18. stoletja siloma podjarmila. To jezi Pruse, da Poljaki še vedno niso pozabili svojega jezika, svoje zgodovine in narodne skupnosti z ostalimi svojimi brati.

Neštete milijone je Prusija že izdala nemškemu naselnikom, ki kupujejo v Šleziji, na Poznanjskem in ob Vzhodnem morju poljske posesti, da bi zatrli poljski rod in ime do ruske meje. Toda pruski Poljak je žilav ter ljubi svojo zemljo in svoj jezik, spoštuje svoje stare šege in navade, spoštuje pa tudi plemstvo, s katerim se čuti sotrpni-ka za domače ognjišče. To so izročila še iz davnih časov, ki so se ohranila kot dedščina poljskemu rodu, in vsa pruska birokracija jih ne iztrebi. Saj je znano, kolik odpor je povzročila pruska silovita politika v Šoli, kjer so Poljakom prepovedali učenje celo krščanskega nauka v poljskem jeziku. To je silovitost, ki vzbuja opravičeno ogorčenje omikanega sveta.

Vsako leto so v pruskem deželi zboru burne poljske razprave povodom proračuna. Tudi letos so poljski poslanci očitali pruski vladi razne silovitosti proti Poljakom. Tako je minoli ponedeljek pruski minister za notranje po baron Hammerstein rohnal nad Poljaki rekoč: „Poljaki se gibljejo povsod v Nemčiji, kjer imajo svoje zveze. To je postranska vlada v državi, katere ne moremo trpeti. . . Poljaki se morajo učiti nemški. Naša potrpežljivost je že prevelika. Poljaki so naši nasprotniki, s katerimi se ne pogajamo, marveč jim ukazujemo, in Poljaki se morajo pokoriti.“

Tako govori ošaben Prus, toda s to ošabnostjo pruska vlada ne reši poljskega vprašanja. In dobro je ministru odgovarjal prelat dr. pl. J a z d z e w s k i rekoč: Da se je poljska zavest vzbudila tudi v Šleziji, to je posledica pruskega kulturnega boja.

Kriva je vlada, ki zahteva, da se morajo poljski otroci učiti kršč. nauka v nemškem jeziku. Prazne sanje pa so, da se hočejo Poljaki ločiti od Prusije. Poljaki hočejo le pravičnost, ohraniti hočejo svoj jezik in svojo narodnost, ki jim jo je tudi cesar zagotovil. Vlada pa dela ravno nasprotno, kar cesar želi.

Se odločneje je govoril posl. Skarzynski, rekoč: Nemci s silo uničujejo miren in veren poljski narod. In to vzbuja odpor mej Poljaki. Sicer pa so ministri le služabniki v državi, ki gredo, in tako pojde tudi Hammerstein, ki neti narodni prepri. Pruski Poljaki imajo pravico do svojega jezika. Vlada se izgovarja le s frazami, te pa so frivolne, ako je govor o treh milijonih državljanih, katerim Nemci jemljejo jezik, vero in zemljo.

Te besede so seveda razburile prusko vlado, toda mej Poljaki pa povzročile glasne odmeve odobravanja in novega navdušenja. Zato Poljaki ne bodo poslušali cenenih nasvetov pruskega ministra, da bi zatajili svojo narodnost in vero ter postali nemški protestantje, kakor so storili očetje Bülowa, Posadowskega in tisočih pruskih veljakov, v katerih se pretaka slovanska kri. Ako pruski Poljaki ne praznujejo z istim navdušenjem cesarjevega rojstvenega dne, kakor nemški sodeželani, zato še niso izdajice.

Sicer pa razsodni Prusi sami uvidevajo, da s silo ne bodo uničili Poljakov, in če pruski ministri vsak dan preté, da politika vlade proti Poljakom ostane prejšnja. Kakor kaže, hoče pruska vlada izdati celo izjemne naredbe in zakone proti Poljakom. Tako svetujejo podrepaniki, naj vlada Poljakom prepove kupovati hiše in zemljišča, izdajati poljske liste in javno govoriti v poljskem jeziku. Prusi so že s kulturnim bojem proti katolikom in z izjemnimi zakoni proti socialistom dokazali svojo oholost in brezobzirnost. Toda Prusi se jako varajo, ako upajo s silo zatreti in udušiti gibanje, ki ne pozna lesenih in jeklenih mejnikov. Poljsko vprašanje ne utihne, dokler ne zagrebo zad-

nega Poljaka. Poljski narod ima staro in slavno zgodovino, in tak narod ne gre živ pod zemljo. Boji za obstanek, za podedovane svetinje ga le jačijo in združujejo ter mu poživljajo narodno zavest in ponos.

Železnica Kranj-Tržič

Prejeli smo od odlične osebe daljši članek, v katerem obširneje našteva pomisleke proti železnici iz Tržiča v Kranj. Mi se sicer povsem ne strinjamo z g. dopisnikom in danes se pravi po toči zvoniti, vendar objavimo bistvene pomisleke, ki jih goji zvedenec in dober prijatelj napredka. Dopis se glasi:

Ob dvanajsti uri, ko še ni zazvenela prva lopata, Vas prosim, da objavite merodajnim krogom naslednje pomisleke glede nameravane železnice iz Tržiča v Kranj.

Istina je, da železnice in dobre cestne zveze pospešujejo promet, pa tudi splošno blagostanje v posameznih pokrajinah. To splošno načelo pa ne velja za vsako ozko-umno železnico ali zakotno progo. Saj imamo skušnje. Dolenjski progi se bodeča razvili, ko dobimo zvezo s hrvatskimi železnicami; isto velja o vrhniški železnici.

Enaka usoda preti železnici Kranj-Tržič. Ves promet med Kranjem in Tržičem se vrši po državni cesti od kolodvora skozi mesto in vasi: Naklo, Zeje in Duplje do Tržiča. Klanec v Kranju je povod in vzrok, da vozniki ondi odpočijejo, kar je gotovo le mestu v korist. Ti vozniki pa so večinoma iz imenovanih vasi in okolice, ki zaslužijo z vožnjo še kak groš, da laglje plačujejo davke. Pa tudi sicer je precej ostalo v teh vaseh, koder tudi vidimo še nekaj blagostanja. Ko pride železnica, večinoma ti postranski prihodki odpadejo.

Kaj pa Kranj? Pred gorenjsko železnico je bil Kranj središče Gorenjske v vsakem oziru; tržiče tudi za sosedne Korošce. Ko je stekla železnica, obrnilo se je na slabše. Vzrok je to, ker je kolodvor na drugi strani Save in v drugi občini. Kranju daje pomen le še promet s Tržičem in bližnjo okolico ter gimnazija.

In ko bode gotova nova železnica, za katero so si baje razni gospodje stekli toliko zaslug (!), kaj pa potem? Nova proga se odcepi na kolodvoru in Kranju od državne železnice ter gre preko Save in po

Strzevskem grabnu v Naklo, kjer je prva postaja, dalje mimo Zeje in Duplje do Pristave, kjer bode tržički kolodvor. Kaj pa bode s prometom v Kranju, ki ima postajo v Naklem, 5 km. daleč? Kakor že omenjeno, tvori promet iz Tržiča približno tretjino vsega prometa v Kranju. Ta promet gotovo izostane, ko bode dograjena železnica iz Tržiča. To je prva izguba za Kranj, in mestni očetje morejo presoditi, kaj to pomeni za mesto.

Druga, manjša škoda, preti voznikom iz navedenih vasi, ker zgube vožnjo. Vozniki bodo sicer ostajali doma, toda pri hiši bode manj denarja, manj živine, manj gnojila za polje.

Oglejmo pa si še drugo stran nameravane železnice. Sploh železnice omogočijo hitrejšo in cenejšo vožnjo ter so velike koristi za trgovino in industrijo. Toda železnice se morajo tudi obrestovati. Kako pa bode z novo železnico? V Tržič se dovažajo bombaž za predilnico. Živila in les za Molinijevo tovarno. Iz Tržiča pa se odvažajo razni izdelki tovarn. Ves ta promet na vozovih pa ne zadošča za dva vlaka na dan. Če vzamemo v poštev še osební promet, zadoščala bi dva mešana vlaka na dan. To pa dokazuje, da ni dovolj prometa in da se železnica ne more obrestovati s svojimi dohodki. Posledica bode, da bode morala država pokrivati primanjkljaj, ki je neizogiben; pa tudi udeleženci zgube vse svoje prispevke. Posredno pa so tudi drugi prizadeti, ker država bode primanjkljaj pokrivala iz davkov. Ali pa so morda Tržičani veseli nove železnice? Kolikor mi je znano, so z malimi izjemami vsi jako hladni. . .

Gotovo je naša dolžnost, da skrbimo za vsestranski gmetni napredek prebivalstva, toda železnica Tržič-Kranj bode koristila le posameznikom v Tržiču, mnogo pa škodila prijaznemu mestu Kranju in mnogim posameznikom ob sedanjí državni cesti. Ob dvanajsti uri opozarjamo merodajne kroge, da se preje zanimajo za že obstoječe pasivne železnice v deželi in potem šele mislijo na druge proge.

Tako dopisnik, ki hoče po naši sodbi opozoriti v prvi vrsti mesto Kranj, da ne bode od nove železnice imelo nobenega dobička, pač pa škodo. Ako pa je kdo nasprotnega mnenja, mu tudi odpremo pre-dale svojega lista.

LISTEK.

Pisma s pota.

Poljski napisal H. Sienkiewicz.
Posl. Podravski.
(Dalje.)

Detroit-Chicago.

Američanski vlak je v kratkem dospel ter odrinil čez Kanado v zahodni kot k Hamiltonu, odkoder smo se peljali vso noč v Detroit. Krajina se je vzdigovala neprestano, dasiravno kaj neznatno. Jezero Erie leži za sto črevljev višje nego Ontario. Niagara je pravzaprav odtok jezera Erie v Ontario. In ta odtok, ki naleti na zelo strmo skalo, tvori slap. Od Ontario se svet zopet niža do morja, s katerim so Kanadska jezera zvezana z nemara najširjo reko na svetu, z reko sv. Lovrenca.

Zarano drugega jutra smo dospeli v mesto Detroit, ki leži v Mišinganu, ne daleč od Eria ob reki. O tem Detroitu sem vedel iz zemljepisja le toliko, da je sploh na svetu, in ničesar več. Kakšno je torej bilo moje začudenje, ko sem prišel s kolodvora na ulico

in zagledal veliko, zelo čedno in tako lepo mesto, kakršnih še nisem videl doslej v Ameriki. Bilo je še zgodaj, torej je še vse spalo. Korakali smo po veliki ulici, polni cerkev, kakor se mi zdi katoliških. Na obeh straneh ulice so stale ne navadne hišice iz rdeče opeke, marveč zale palače, ločene od ulice s pozlačenimi ograjami. Za ograjo so bili nasadi že zelenedih cvetic, jelke in temnozeleni smreke, izmed katerih so se lesketale bele stene in rdeče šipe, ki jih je obsevala jutranja zarja. Ponekje so pred hišami zamoreci skrbeli za red, potihoma popevajoč in puščaj iz pip. Prišli smo na obširen prostor, na mestni trg. Na sredi stoji zal kip nekega generala iz poslednje vojne z jugom. Na okrog stoje navadne, vendar lepe zidane hiše, z velikimi prodajalnici, katerih okna niso bila zaprta. Na trgu je bilo že vse živo. Vozovi, v katere so bile vprežene mule, so ropotali po tlaku; vozili so večinoma sočivje. Končno smo se vrnili na kolodvor. Vlak je imel odriniti čez pol ure, imeli smo torej še dovolj časa zajtrkovati. Za zajtrk smo dobili kaj dobro juho iz polžev, skuhanih na mleku. Pri zajtrku nam je stregel »metis“. Tu sem

prvič v svojem življenju videl človeka, po čigar žilah se je pretakala indijanska kri. Bil je gentleman visoke rasti, rdečkaste kože, debelih, prostih in tako črnih las, da so se kar svetili, ter prijaznega lica. Čelo je imel ozko, kosti na licu nekoliko vun štrleče, črte na obrazu dovolj pravilne. Za vsakim danim mu naročilom je ponavljal resno: »Yes sir!« ter stregel takisto lepo kakor urno. Ko sem mu pa po zajtrku stisnil v roko pivnino, kar sicer v Ameriki ni v navadi, jo je pogledal in zaklical: »O! yes sir!« se razveseljen nasmešnil ter nama s tovarišem svojevoljno nesel kožuha in popotni torbi v vagon.

Peljali smo se čez državo Michigan, proti jezeru istega imena, na čigar južno zapadnem koncu leži Chicago. Krajina, po kateri sem potoval, je zelo podobna poljski Prusiji. Množica večjih in manjših jezer, rek, potokov, nenavadna množina vode; vse to kaže, da je bilo nekdanj vse eno veliko jezero, nad katerim so pred mnogimi leti šumeli valovi. Gozdov je še povsod dovolj. Valed bližine velikih vodá je tukaj ozađe dokaj toplejše; snega ni bilo videti nikjer,

drevesa v gozdu so že poganjala popke, in trava je zelenela na nizkih livadah. Sedaj pa sedaj sem vpri oko v globel dežele, ako bi morda zagledal kje kaj rdečkastočev, katerih številno pokolenje je še živelo pred nedavnim okrog jezera. Eno od njih je celo v imenu »Huron« pustilo za seboj večni spomin, toda ves sled je že izginil po njih. Indijanov sedaj ni več ne samo v Michiganu, marveč tudi ne v sosedni Ohio, Indijanski krajini in Illinoisu. Indijance, divji prašiči, medvedi, tiger in jaguar se umikajo pred belimu ljudmi čimdalje bolj na zahod, ali pa ginejo v obupni borbi z njimi.

V štiriindvajsetih urah po odhodu iz Detroita smo dospeli v Chicago. To velikansko mesto leži na južno zahodnem obrežju jezera Michigan ter ima pristanišče za vse ladje, ki krožijo med Kanado in Zedinjenimi državami. Ni še temu mnogo let, kar je bilo Chicago skoro popolnoma upepeljena: toda mesto se zida vnovič z nerazumljivo naglico. Tupatam so še videti sledovi požara. Ko smo tjakaj dospeli, je bil večer; navzlic temu sem vendar takoj odšel iz hotela na ulico. Po razočaranja, kakršno sem doživel v New-

Ogrsko.

V zbornici je včeraj tekmo rekrutne razprave grof Tisza imel daljši govor, ki ga je že poprej napovedal, češ, da obsega ultimatum na obstrukcijo. Rekel je, da podpira obstrukcijo večja četa poslancev, pri sedanjih razmerah drvi narod v propast. Pri nastopu je vlada prinesla rešitev, ki je imela narod pomiriti, in dobro voljo; vladi na strani stoji krona, ki odobrava vsako njeno določbo. A po skrajnih sredstvih vlada še noče poseči, ker še ni za to neobhodne potrebe. Kadar ni več druge poti, ako mirna rešitev ni mogoča, potem pride težka in trpka »ultima ratio«. Mi nismo poskušali tega sredstva, ker smo upali, da se bo vse lepim potom rešilo, in res pri pretežnem delu se nismo motili, večina madjarskega naroda je pozdravila rešitev. Le malo obstrukcionistov še kali mir, štirideset del vseh poslancev, a ki je bil v stanu dva meseca zavirati vse delo. Dolžni smo, da računamo z dejstvom in izvajamo iz tega posledice. Boja, na katerega pragu morda stojimo, se morajo vsi udeležiti, ki hočejo služiti ogrski ustavi in parlamentu. Ker je pa verjetno, da stojimo pred daljša časa trajajočim bojem, hoče vlada poprej sklicati delegacijo, namreč 3. febr. Do tedaj imamo še pet dni, da bi lahko rešili rekrutno predlogo. Obstrukcionisti naj odlože sedaj svoje orožje, saj po odobritvi rekrutne predloge imajo še vedno priliko obstrukcionirati, povsod bodo Tisza našli nasproti. Nikar naj ne ovirajo, da bodo nesrečni nadomestni rezervisti odpuščeni. Vlada bo nadaljevala boj z vso odločnostjo. — Nato je govoril poslanec Čotvös zoper predlogo, poslanec Lenghyel je imel dolg obstrukcijski govor, potem je bila seja pri kraju. — Govor ministrskega predsednika je napravil sprva na obstrukcioniste neznan vtis; odločeni so slej kot prej nadaljevati obstrukcijo. Tudi liberalna stranka je Tiszov govor vzprejela popolnoma hladno. Včeraj zvečer je obstrukcijska stranka sklicala konferenco, da se domeni, pod katerimi pogoji pusti obstrukcijo. Potemtakem bi se položaj zboljšal. — Ministrski predsednik priredi v soboto scireo, na katero je povabil vse poslance, samo pet poslancev ni bilo povabljenih.

Dogodki na Balkanu.

V pogovoru z nekim dopisnikom se je izrazil Hilmi paša, da je reformni program od svedčana 1903 že popolnoma izveden. (?) Tudi mürstake reformne točke so deloma že izvedene. (!). Ostanek pa bo Turčija izvedla s tako »hitrostjo«, da se bo Evropa — čudila, ker ve, da ji je to v korist. Toda žalibog, da mir ni odvisen od reform, ker jih makedonski odbori sploh nočejo. Vendar pa ima Turčija upanje, da so postali Makedonci pametni in se ne bodo dali bujskati od agitatorjev. S takim samim hoče imeti močno, mirno Makedonijo. Tako Hilmi paša!

Turški državniiki si neutrudno izmišljajo vedno nove pritožbe zoper Bolgarijo, zoper odbore in sploh zoper vse. Vsakdo je tega kriv, kar se je zgodilo v Makedoniji, kar se godi in kar se bo godilo, samo Turška ne. Tisoč pritožb in pretvez, ki prihajajo iz Carigrada, dokazujejo le hudobno voljo Turčije glede reform. Vse zavlačevanje, vse ovire, da se ne preosnujejo makedonske razmere, so sicer zvite, a tudi neumne. Nazadnje bo le Turčija morala plačati vse, kar je zakrivila. — V kratkem se vrši v Carigradu posvetovanje o makedonskem vprašanju. Italijanski poslanik bo izjavil, da bo njegova vlada poslala v Makedonijo 2000 karabinjerjev, ako bo Turčija de Giorgisa ovirala pri njegovem delovanju.

Jorku, po nesnagi in neredu v proslavljenem »Empire City«, napravila je Chicago name kaj prijeten in veličasten vtis. Mesto mi je ugajalo. Ulice so nenavadno široke, hiše povsod velike in veličastne, krasno sezidane in prirejene. Hladniki so povsod dvigneni na ulico. Na njih jameš takoj občudovati širokost in velikost kamenitih plošč, iz katerih so narejeni. Z eno besedo: tu je vse veličastno. Rekel boš: »Mesto je postavljeno od velikanih in za velikane«. Ima pa tudi svoje originalne znake. Videti je, da je novo, pozidano po najnovejših zahtevah. Čital sem neke fantastične opis mest, kakor bodo izgledala v XX. stoletju. In Chicago me je spomnila na ta opis. Vse je pravilno, ravno, pravokotno in simetrično, povsod naletiš na olepšave, ki so drugod nepoznane. Po vseh ulicah so dolge vrste telegrafskih stebrov in velika množica brzojavnih žic. Na žicah, razpetih med hišami preko ulic, vise izveski z različnimi napisi. V večernem mraku, ko nisem videl žic, so se mi zdeli, da vise v zraku. Če pogledaš po ulici, vidiš jih cele vrste večjih in manjših v različnih barvah, tako, da boš rekel: mesto se je ozaljšalo z zastavami, kakor za kako slavnost.

Turški sultan je postal grozno nervozen; boji se, da se ne bi Srbija in Bolgarija zedinili ter skupno napadli Turčije. Razni vojaški odbori se posvetujejo dan in noč, kako bi pospešili vojne priprave, vojaška komisija je zbrana nepretrgano. Bolgar. vlada predloži sobranju drugo predlogo, da dovoli pol milijona frankov za begunce. Bolgarski knez se je izjavil napram Makedoncem, da je pripravljen o dobri volji Rusije in Avstrije glede makedonskih reform; vstaja naj podpirajo njihovo delovanje.

Novi ruski državljanski zakonik.

Komisija, imenovana od ruskega carja za izgotovljenje novega državljanskega zakonika za Rusijo, je svoj načrt doposlala v oceno znanemu češkemu učenjaku in članu gosposke zbornice, dvornemu svetniku Randi. S tem nalogom ni le dvorni svetnik Randa pripezan kakor avtoriteta svetovnega glasu, ampak je v njem laskavo priznanje za ves češki narod.

Ladinjci — Nemci.

Ladinjci v Fassa-dolini, katere so tirolski Italijani k svojemu prištevali, so nemškimi poslancem poslali sklep s 340 podpisi, kjer zahtevajo: Da se Fassa dolina priklupi nemškemu okr. glavarstvu v Bozenu in knezoškofski dijecezi v Brixenu, ustanove naj se nemške šole, zgradi nemška Fieimska železnica, nemški poslanci naj skličejo shode v Fassa dolino.

Iz brzojavk.

Zagreb. Poveljnik 31. lovskega bataljona, major Hanel v Petrinji, se je zaničljivo izrazil o hrvatskem narodu. Njegovi žaljivi izreki so bili potem nalepljeni po hišah s pozivom, naj si narod pridobi zadoščenja. Opozicijsko časopisje je bilo konfiscirano, ker je poročalo o tem dogodku.

Berolin. »Berliner Tagblatt« poroča iz Ruma, da bo v najkrajšem času priobčena izjava sv. očeta proti vetu.

Praga. »Hlas Naroda« priporoča češkemu poslancem, naj prično pogajanja z vlado, ako vlada pride z novimi uredlogi.

Budimpešta. V Egerszegu so bili veliki nemiri, ker je sodnik dal zapreti štiri rezerviste, kateri niso hoteli iti v vojaško službo. Dšlo je do boja z orožniki. Več oseb je ranjenih.

Dunaj. Daneski kralj pride sem koncem februarja.

Carigrad. V Bairu, solunskem vilajetu, je prišlo do spopada med vstaško, iz Bolgarije došlo četo ter turškimi vojaki, a so bili vstaši pregnani.

Budimpešta. Sinoda ekumenskega patrijarhata je izvolila Srba arhimandrita Sebastijana za metropolita v Skoplju.

Berolin. Poznanjski poljski listi poročajo, da pripravlja nemški poljedelski minister poseben zakon proti poljskim delniškim bankam.

Rim. Dae 28. t. m. se vršeda zbornična seja se je pečala z umrlim Zanardellijem. Zbornica je sklenila, da se mu postavi v zbornici doprni kip, na njegov grob pa se položi bronast venec. V znak žalosti je vstala cela zbornica. Nato je bila seja za ključena.

Zagreb. Zasedanje hrvatskega sabora bo odgodeno 10., najkasneje 15. februarja. Saboraka večina se nadeja, da bo do tedaj rešena finančijelna nagodba z Ogrsko.

Dunaj. Prihodnja plenarna seja avstrijske delegacije bo v sredo, 3. februarja. Dnevni red: okupacijski kredit, proračun finančnega ministristva, proračun skupnega najvišjega račun. dvora, skupni račun.

Zagreb. V včerajšnji seborovi seji je za Rubetićem govoril vladinovec dr. Stričić, ki je govoril za zboljšanje plač uradnikov in gotov prihodnih sodiščem. Nato je govoril Vrbanić, ki je govoril ostro o narodnogospodarskem delovanju vlade, ki ne pzi na to, da je čisto »kuga mej živino« popolna izmišljotina. Danes dopoldne je zopet seja.

Koroške novice.

k Nesreča. Pri vlaklu, ki odhaja ob 11. uri iz Celovca proti Glandorfu in ki ima vedno dva stroja, razpočil se je zadnji ponedeljek mej postajama Celovec juž. kol. in Celovec drž. kol. parni kotel. Par ožgal je kurjača in strojevodjo, katere so prepeljali v bolnišnico usmrtjenih bratov v St. Vil.

k Umrl je v nemških Porečah posestnik Puk, p. d. Kuhler, previden s av. sakramenti. Bil je skrben gospodar, ljubeznjiv oče svojim otrokom. N. p. v m.

k Poročil se je 26. t. m. v Starem Dvoru g. Julij Lehner, knezoškofov logar, z gospd. Marijo Vadelnik. Bilo srečno!

k Skupil jo je v Celovcu znani kričad in urednik »Fr. St.«, g. Lakner. Ker je imel po gostilnah predolg jezik in je žalil goste, »ogladili« so mu njegov hrbet. Svojo aroganco premišljuje sedaj v postelji.

Štajerske novice.

k Mesto pisarja je razpisano glasom uradnega lista pri c. kr. okr. sodišču v St. Lenartu na Štajerskem. Prošnje do 24. svečana.

k Narodna čitalnica v Ptuij priredi v sredo, dne 10. svečana, v veliki dvorani »Narod. doma« plesni venček. Začetek ob 8. uri zvečer. K obilni udeležbi vabi odbor.

k Pogreb rajnega č. g. Alojzija Šijanca, župnika pri Nagovi, ki je umrl 25. t. m. jutraj, se je vršil 27. t. m. Navzočih je bilo 18 duhovnikov, med njimi tudi 66 gg. dekana lensrški in ljutomerški. Množica ljudstva od blizu in daleč je spremlila k večnemu počitku rajnega trpina, ki se je do zadnjega neustrašeno boril za verske in narodne pravice. Slava takemu odločnemu značaju!

k Pri plesu »Slov. trg. kluba v Mariboru« ne svira bosanska vojaška godba, kakor smo svoječasno poročali, marveč godba c. in kr. pešpolka grof pl. Khvenhüller št. 7 iz Gradca. Dalje nas prosi plesni odsek trg. kluba objaviti, da se pri plesu šopki in kotiljonski redi opuste. — Trgovski klub pozivlja slavno p. n. slovensko občinstvo, da se temu plesu množično odzove in s tem vsaj izkaže naklonjenost in priznanje za velikanski trud, ki ga je imel mladi a marljivi klub. Zatorej: v nedeljo, dne 7. svečana 1904, na trgovski ples v Maribor!

k Licitacija vina iz vinogradov grofa Meranskega na Janžovski gori pri Mariboru se je vršila predvčerajšnjim. Licitacije sta se vdeležila iz Ljubljane gostilničar »pri zvezdi« g. Križ in restavrater na juž. kolodvoru g. Schrey. Cena vin je bila 70 v. do 1 K 67 v. pri litru na ravnost iz kleti brez posede.

k Zopet mariborsko okrajno glavarstvo. »Slov. Gospodar« piše: Kakor smo od več strani slišali, se pri davčnem oddelku okr. glavarstva v Mariboru s slovenskimi strankami sploh ne uraduje slovenski in se s takimi strankami nikdar ne pišejo slovenski zapisniki. Temu krivo je to, da večina uradnikov sploh ne razume slovenski. Slovenske davkoplačevalce opozarjamo, da nemške dopise zavrnejo kot nerazumljive in da sploh zahtevajo, da se z njimi vse izjave, napovedi itd. vzamejo v slovenskem jeziku v zapisnik. Finančno deželno ravna teljstvo pa vprašamo, ali je nižjim uradom prepovedano s slovenskimi strankami slovenski uradovati ter zapisnike v slovenskem jeziku pisati?

k Jubilej. Te dni obhaja č. g. župnik Janez Sparhakl svojo 40letnico duhovništva in 4. februarja svoj srebrni jubilej kot župnik v St. Petru na Medvedovem selu.

k Redki ptiči. Pred kratkim so se v naših krajih na več mestih pokazali ptiči, ki se v zelo hudih zimah od severa k nam prikljajo. To so pegami (Ampelis garrulus), jako zelo oblečeni ptiči dleskove velikosti in zajetnega, debelega trupla. Perje imajo sivkasto, na trebuhu bolj blede in mehko kakor svila. Grlo je črno in črne perotnice imajo bele in rumene robe.

k Gostilničarja zaklal. V Vrbovčevi gostilni v vasi Hrastje-Muta sta sina posestnika Boluca surovo napadla svojega očeta. En sin je skočil na očeta z nožem, drugi pa s stolom. Svetilka na stolu se je v tepežu razbila. Oče je porabil to priliko in ušel pod mizo. Sinek z nožem, namenjen njemu, je dobil gostilničar, ki se je takoj mrtev zgrudil. Tudi neki drugi gost je nevarno ranjen. Staremu Bolucu se ni nič zgodilo. Orožniki so podivjana njegova sinova odpeljali v zapor.

Primorske novice.

p Nevarno obolel je v Ročinju č. g. kurat Ev. Jarec.

p Nova slovenska šola v Gorici. Nemški listi poročajo, da nameravajo gorški Slovenci na trgu Carlo Bertolini ustanoviti novo slovensko ljudsko šolo. Potrebni denar bi dale baje slovenske banke.

p Po odgonu so iz Gorice v Ljubljano poslali že štiridesetkrat obsojenega Janeza Hribarja.

p Pri plesu zabodel je v bližini Pulja 24letni Jožef Zatkovich 28. etnega Antona Demarina.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 29. januarja.

Volitev udov kranjske zdravniške zbornice je razpisana na 29. febr. t. l. Voli se z glasovnicami, ki jih morajo zdravniki, ki imajo pravico voliti, najkasneje do vštete 24. februarja t. l. poslati na pristojno okrajno politično oblastvo, oziroma na mestni magistrat v Ljubljani.

Slovenščina na kazenskem sodišču v Trstu. Najvišje sodišče na Dunaju je izdalo razsodbo, ki ponovno izrečno pripoznava pravice našega jezika na tržaškem

deželnem sodišču. Najvišje sodišče je razveljavilo razsodbo tržaškega dež. sodišča, izrečeno proti Slovencu Antonu Perdecu, kateremu je odvetniška zbornica določila za zagovornika italijanskega odvetnika dr. Paolina. To kazensko stvar je sedaj vrnilo najvišje sodišče tržaškemu deželnemu sodišču z nalogom, naj odredi novo razpravo in naj vnovič rassodi o stvari. Najvišje sodišče se je postavilo na stališče, da je bilo že imenovanje dr. Paolina braniteljem toženca neopravičeno po stanju stvari, ker je bilo v danem slučaju poznanje slovenskega jezika smatrati kakor neizogibno predpostavilo za uspešno obrambo.

Promocija. Danes, dne 29. januarja, je bil promoviran doktorjem prava g. Franc Žihner.

Osebnost. C. kr. okrajni živinozdravnik g. Rudolf Salloker je začasno umirovljen. Toliko kot dodatek včerajšnjemu poročilu.

Idrijski župan g. Dragotin Lajpajne je včeraj odlozil župansko čast. Županoval v sedem let.

Konkurz je napovedal Alojzij Tkalclič, trgovec z mešanim blagom v Čermošnicah pri Toplicah.

Is Preske. V nedeljo se je vršil v Preski občni zbor občnega kat. delavskega društva. Predsednik g. Brenca poročal je o društvenem delovanju, katero je bilo jako živahno. V odbor so bili izvoljeni prejšnji odborniki. Gostinčar je potem predaval o pomenu organizacije. Občni zbor je bil izredno dobro obiskani. Predavanja se bodo vršila redno vsak mesec.

Is Smihela pri St. Petru: Neko nesramno človeče je v »Narodu« 19. t. m. prav zlobno in lažljivo napadlo našega vrlega g. kurata Lenassija. To je menda nahvala za njegov trud. Ustanovil je gospod posiljilico, gosp. društvo in mlekarno, da bi ljudstvu pomagal tudi v gmotnem oziru. Sedaj pa pride mlečno otroče, kateremu morajo še drugi hlače kupovati, da nago ne hodi okoli, in dela zgago mej ljudmi. Sicer pa oslov glas ne sega v tretjo vas.

Is Rovt nad Logatcem: Dne 20. t. m. nas je zapustil č. g. And. Pavlin, ki si je bil pridobil srca vseh, šolske mladine in staršev. Pogrešalo ga bode tudi pevsko in bralno društvo »Pianinski glas«, katero je spretno vodil in p. živiljal. Slovo v cerkvi in na domu je pričalo, kako je bil gospod priljubljen. Zato ostane pri nas v najboljšem spominu. Meročajne kroge pa prosimo, da nam pošljejo kmalu naslednika.

Delavska zavarovalnica proti neugodam v Trstu. Iz Novega mesta smo prejeti naslednje poročilo: Podpisani imam stroje za mizarški obrt. Naznanil sem pravčasno delavski zavarovalnici proti neugodam v Trstu ta obrat potom okraj. glavarstva l. 1900. Obenem sem naznanil tudi čas, ko se vrši delo s stroji. Plačeval sem tudi redno svoje prispevke. Leta 1902. pa dobim zopet plačilni nalog z dostavkom, da sem imel zadnji dve leti več delavcev, nego sem jih naznanil. Pritožil sem se na dež. vlado in na ministrstvo, pa brez uspeha. Dobil sem zopet nalog, da moram plačati zastanek 72 K in pa okrog 30 K za prvo poluleto 1903 za vse delavce, ne glede na to, ali so imeli opraviti s stroji ali ne. Zopet sem se pritožil, toda dobil že zapretilo, da iztirjajo potom eksekucije, ako ne plačam v osmih dneh. Jaz imam 10 pomočnikov, ki delajo v ročni delavnici in nimajo s stroji prav nič opraviti. Dalje imam dva pomočnika, ki delata pri strojih povprečno po dva dni v tednu. Plačevati pa moram od vseh 12 pomočnikov in ne samo za dva dni, marveč za ves teden. Ta način zavarovanja mora uničiti marsikatero malega obrtnika. Vlada sama želi, da si obrtniki pomorejo s stroji, na drugi strani pa so sama plačila celo od oseb, ki s stroji nimajo nič opraviti. Matko Malovič. — Oj. ured.: Nam sicer niso znani prostori Vaše delavnice, a sodimo, da stroji niso popolnoma ločeni in da zato morate plačevati od vseh pomočnikov. Postavite stroje v ločen prostor in to naznanite zavarovalnici.

Shoda mlekarjev na Dunaju se udeležuje tudi državni poslanec Žižekar, ki je včeraj imel na shodu poročilo e. n. adinu, kako naj napreduje gospodarstvo z mlekom. Posebno se je zavzel za to, naj vlada preskrbi ugodnosti za izvoz mleka. Shod je bil včeraj zaključen. O važnejših sklepih so poročali včeraj in predvčerajšnjim.

Hrvatske novice. Umrl je v Križevcih okrajni predstojnik, komornik baron Metel Ožegović, v starosti 36 let. — Na Reki so aretirali trgovca Konstantina Kamalića, ki je slegal svoje upnike. — Stavkajo zidarji v Oseku. — Obesil se je v Zagrebu kovaški vajenec Franc Ban. — Radi nemirov v Bednji je bilo obsojenih 28 kmetov na 8, 3, 1 mesec do 14 dni zapora. — Hlapčevstvo. Hrvatska čitalnica na Reki je

aklenila, da se po deputaciji pokloni novemu guvernerju. — Tiskovna svoboda. Zdi se, da zopet Khuen straši po Hrvatski; v sredo je bil »Obzor« zaplenjen dvakrat, po konfiskaciji drugi prirejen izdaje je bilo namreč zopet zaplenjeno. Ravno tako prihajajo drugi opozicijski listi v deželo praznih strani, ki jih požre madjarski cenzor.

— **Za čebelarje** Čebelar nam piše: Prijatelj domaćega razvedrila ne moremo ničesar bolj priporočati, nego poprijeti se naprednega čebelarstva. Zlasti na deželi je mnogo ugodne prilike. Čebelarstvo pa ni le razvedrilo in zanimivo, temveč donosa tudi lepe dohodke. Marsikateri, ki je prišel čebelariti za zabavo, našel je tu lep postranski zaslužek. Računski revizor Preuss v Potsdamu dokazuje na podlagi svojih natančnih zabeležkov, da mu je 32 panjev čebel, katere je opravljal izven svoje službe, prinašalo po odbitku vseh stroškov in 10% odpisa na inventarju, skozi 9 let povprečno čistih 978 kron na leto. In na Kranjskem so jako ugodne razmere za čebelarstvo. Glasilo slovenskega čebelarstva, ki izhaja mesečno, naročuje se pri društvenem blagajniku, g. J. N. Babniku v Ljubljani, za letni 2 kroni.

— **Dvanajst ur pod snegom.** S Koprivnika v B. hinju se nam poroča: Martin Zupan iz Gorjuš je šel 25 t. m. s svojo živino po smrekove hlode. Ker je letos pri nas snežilo skozi 7 tednov skoraj vsak dan, palo je snega gotovo 3 m. Ta sneg je pokril kupe hloedov v gozdu. Ljudje pa snega ne odmečejo, ko pridejo po hlode, marveč kar cele potegnejo izpod snega. Ko jih velike vune izvečejo, obvisi zmrzel sneg v zraku kakor obokan most. Imenovanega dne je šel Martin Zupan po hlode in jih naložil. Ko je bil že gotov, gre še notri, da si jih pripravi za drugi dan. Tu pa ga zadene nesreča. Sneg se podá, pritise nanj ter ga potlači k tlom. Ker je moč močan, vpré se z jedno roko na tla ter tako drži na hrbtu na pol ledeno sneženo plast celih 12 ur, dokler ni bilo ljudi, ki so ga rešili. Vola pa sta čakala ves čas z naloženim vozom na kraju nesreče. Mož je zelo prezebel ter toži o bolečinah v hrbtu. Da bi se vendar ljudje čisto sami ne oddajali na take kraje.

— **Iz Stare Loke:** Prihodnjo nedeljo priredi gasilno društvo veselico pri g. Mariji Jelovčan, kjer baje svira meščanska godba iz Ljubljane. — Cerkevna ura strajka že cel teden, ker baje samo četrtinke. — Katol. izobraževalno društvo spi, morda se zbudi na pomlad. Mladeniči, ganite se! — Pot popravljajo od Kota. Bilo je potrebno, a most čez potok je še bolj potreben.

— **Preveč denarja izdal.** Iz Smarce se nam javlja: Dne 20. prosinca je na kamniškem semnju nekdo kupil svinjo od posestnika v Smarci h. št. 28 ter mu izročil več denarja, nego je bila kupnina. Ker posestnik ne pozna kupca, opozarja ga tem potom, naj se oglasi za denar pri posestniku v Smarci.

— **Umrli** je v Spodnji Siški g. Simon Brečelnik, posestnik, mesar in obdelovalec kranjskih klobas, v 67. letu svoje starosti. Pogreb bo v nedeljo ob 4. uri popoldne. N. v m. p.!

— **Slovenski duhovnik v Ameriki milijonar.** Na dotično našo notico smo prejeli naslednje pojasnilo: Oziraje se na Vašo predvčera objavljeno ameriško novico: »Slovenski duhovnik podedoval 15 milijonov dolarjev«, prosim, da resnici na ljubo sprejmete sledeče pojasnilo: Moj brat rev. Fr. S. Košmerl, mis. župnik v Duluthu je leta 1894 posodil farmerju Johnu Muellerju 300 dolarjev, da si je mogel kupiti svet, katerega je hotel Mueller po svoje izkoristiti. L. 1897 je Mueller umrl brez znanih dedičev, njegovo prezadolženo posestvo pa pride na boben. Da ne zgubi moj brat posejjenega denarja, udeležil se javne dražbe, in ker ni bilo pravih kupcev, ostane mu za terjatev imenovani svet, katerega bi se rad znebil, tudi ako bi bil zraven nekoliko zgubil. Služajno čez leto dni pridejo na sled, da je ta svet bogat rudi in da je velike vrednosti. Sveda so se jeli sedaj oglašati razni špekulantje. Čez 300 dedičev se je prijavilo tekom pet let, mej temi šest žensk, katere so hotele biti po vsej sili vdove ranjkega Muellerja. Sodišče priznalo je Muellerjevega sorodnika dedičem (pa brez dedščine), mojemu bratu pa je prisodilo rubebogati svet kot lastnino s pristavkom, da ga je postavno veljavno kupil. Tako in še podrobneje piše o tej pravdi uradna »The Duluth News Tribune«, katera je vsakakor tudi verodostojna. O »podedovanju« se torej tu ne more govoriti. V Ljubljani, Jos. Košmerl.

Ljubljanske novice.

Trgovskega pomočnika zaprl. Ignacij Valasek, trgovski pomočnik pri tržki Mihael Kastar na Dvornem trgu je bil včeraj opoldne aretovan. Solastnik trdke trgovec Julij Elbert mu je prišel na sled, da si je pridržaval denar, ki ga je prejemal od strank. Našel je v listku, ki ga je moral oddati pri blagajni, manjšo svoto, ka-

kor jo je resnično prejel. Samo v tem mesecu si je na ta način prisvojil okoli 90 K. Manipuliral pa je na ta način že dlje časa. Denar je zapravljval po gostilnah in kavarnah. Danes so ga izročili deželni sodniji.

Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani ima svoj redni občni zbor jutri, v soboto, dne 30. t. m., ob 1/8. uri zvečer, v mali dvorani »Mestnega doma«, na kar se p. n. člani opozarjajo.

Tatvina. V Blumauerjevi gostilni v Kolodvorskih ulicah je bila v noči od 27. na 28. t. mes. natakariju Frančišku Kavčiču iz Idrije ukradena iz sobe, kjer je spal, denarnica, v kateri je imel 58 kron denarja. Storilec je neznan.

Izgubljena denarnica. Dne 27. t. m. izgubila je neke v mestu posestnikova hči Ana Jutikar iz Liverce denarnico z vsoto 12 kron.

Prihodnja javna poskušnja bode v deželni kleti pod kavarano »Evropa« v pone deljek 1. febr. od 7. do 10. ure zvečer. Klet je sedaj električno razsvetljena.

Izpred sodišča.

Izrečani porotniki.

Včeraj so bili pri c. kr. d-želnem sodišču v Ljubljani izrečani porotniki za porotne sodbe, ki se pričnejo dne 29. svečana. Glavni porotniki: Accetto Valent, zidar in posestnik v Ljubljani; Agnola Avgust, steklar v Ljubljani; Böhm Josip, hranični pristav v Ljubljani; Černe Janez, mesar in posestnik v Ljubljani; Česnik Jan, trgovski družnik v Ljubljani; Činovar Lorenč, gostilničar in posestnik v Ljubljani; Celestina Fran, lesni trgovec v Ljubljani; Dachs Janez, gostilničar in posestnik v Ljubljani; Drukar Avgust, notarski kandidat v Ljubljani; Dekleva Josip, posestnik v Postojni; Grabrijan Henrik, posestnik v Vipavi; Hribar Karol, tovarnar in posestnik v Ljubljani; Hrovatin Anton, posestnik v Vipavi; Janša Jernej, posestnik v Ljubljani; Janša Janez, gostilničar v Begunjah pri Radovljici; Jeglič Egid, trgovec in posestnik v Selu pri Radovljici; Kregar Janez, pisar v Ljubljani; Kavčič Filip, gostilničar in posestnik v Razdrtni; Kremen Fran, zasebnik v Kranju; Kanc Janez, posestnik in gostilničar v Podsmreki pri Ljubljani; Lapajne Karol, trgovec v Idriji; Mally Fran, tovarnar in posestnik v Ljubljani; Martinčič Jakob, ključar in posestnik v Ljubljani; Mauer Andrej, posestnik v Zagorju pri Litiji; Mihevc Janez, prevaževalec in posestnik v Čevicah; Medic Fran, posestnik v Lahovem; Persche Alojzij, trgovec v Ljubljani; Polak Ferdo, trgovec v Kranju; Perko Fran, mesar, gostilničar in posestnik v Trzinu; Pogačnik Jožef, krojač in posestnik v Radovljici; Premrov Jakob, nadsprevodnik v pok. v Mostah pri Ljubljani; Povše Anton, posestnik v Sp. Siški; Seemann Pavel, tovarnar v Ljubljani; Stupica Fran, trgovec v Ljubljani; Slatnar Anton, lastnik tiskarne v Kamniku; Terpinec Janez, gostilničar in hišni posestnik v Kamniku. — **Nadomestni porotniki:** Čatman Fran, posestnik; Kavčič Fran, žel. sprevodnik v pok. in posestnik; Levstik Fr., posestnik; Lovše Fran, mesar; Mrzel Jan, posestnik; Praprotnik Šimen, mizar in posestnik; Sonec Jakob, posestnik; Taborski Janez, posestnik; Težak Janez, gostilničar in posestnik; vsi v Ljubljani.

Književnost in umetnost.

* **Repertoire slovenskega gledališča.** Danes zadnjič v sezoni Smetanova opera »Prodana nevesta«. — V nedeljo popoldne narodna igra »petjem« Brat Martine, zvečer na mnogostransko zahtevanje »Pot okoli zemlje«.

* **Molitve k brezmadežni Materi božji** je z dovoljenjem pred. knez. škof. ordinarijata ravnokar izšla v zalogi prodajalne »Katol. tisk. družbe«. Sto lističev s to molitvijo stane 1 K, po pošti 10 v. več.

Vojna ali mir?

Nikdo še ne more verjeti, da bi bila vojna mogoča, a vedno več pomislekov vstaja vsled postopanja Japonske. Gotovo je, da Japonska ni hotela prevzeti posredovanja od strani Francije. Mnogo optimizma še vzbuja trditve, da je Rusija pripravljena dati Japanu nove koncesije, ki se bodo morda nanašale tudi na vprašanje utrdbe južne korejske obale. Po drugi strani pa vzbuja vedno večjo vznemirjenost ravnanje Japonske, ki noče ruskim obljubam nič zaupati; v tem se vidi nepremišljeni japonski šovinizem, ki je izšel iz dolgo gojene ideje, bojevati se z Rusijo. Vendar je upanje, da svet starih državnikov v Tokiu uvidi nevarno igro in pregovori javno mnenje, da se pomiri in spravi z Rusijo.

Zadnje brzojavke:

London. Japonsko oboroževanje je vedno sumljivejše. Divizija japonskih čet je v kulise preoblečena odšla na Korejo. Vo-

jaški oddetek v Sasebu hoče izzvati spopad z Rusi.

London. Japonci so vpeljali vojni davek, ki sestoji iz dvojnega deželnega in dohodninskega davka. Dalje si Japonska še izposodi 10 milijonov funtov sterlingov.

Tokio. Vojni davek zviša državne dohodke za 44 milijonov jenov, to je do sto milijonov kron.

London. »Daily Mail« poroča iz Čifu, da pripravljajo Japonci prodiranje na Korejo. Oldelek japonskih čet pride preoblečen na Korejo. Gibanje brodovja skuša povzročiti spopad z Rusi. Iz Šimonoseki-ja se poroča isto.

Petrograd. Pod predsedstvom kneza Aleksandroviča se je vršilo 28. t. m. dopoludne posvetovanje o dogodkih na Vzhodu. Namen posvetovanju je bil, najti pripomočke, s katerimi bi se moglo rešiti rusko-japonski razpor mirnim potom.

Petrograd. Tu se govori, da obstoji že nek rusko-japonski dogovor, ki jamči mir; Japan ga objavi šele ob odprtvi državnega zbora.

Berolin. »Barliner Tadbblatt« se iz dobro poučenih krogov poroča o rusko-japonskem stališču sledeče: Ruskega odgovora ni pričakovati pred petimi ali šestimi dnevi, ker bo morebiti še car besedilo spreminil. Kako je pravzaprav besedilo, sedaj še ni popolnoma znano, vendar je pa gotovo, da se je: 1. Rusija odločno izrazila, da je to njena zadnja nota in njene zadnje koncesije; 2. ne bo Rusija pod nobenim pogojem dovolila Japonski, da bi utrdila Masanti, ker je to v interesu vseh držav, da se ne zapre morská ožina med Korejo in Japanom. Sploh še ni popolnoma jasno, katerega mnenja je Japonska. Pred kratkim se je govorilo, da se pokliče zopet Tito na krnilo vlade, vendar se ta ugodna vest še ne potrjuje.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Stavkajoči srednje šolci. V Palermo, Messina in Cagliari stavkajo srednješolci radi vesti, da hoče naučni minister poostriiti pogoje za oprostitev od skušenj. V Palmari je udrl več sto stavkajočih v višjo realko, kjer so razgrajali in razbijali. Minister je v okrožnici naznanil, da nikakor ni nameraval poostriiti pogoje ter je zapovedal, naj se z vso strogostjo ravna z nemirneži. — Uloom v banko. V Padovi so tatovi udrl v »Union«-banko in odpeljali težko železno blagajnico, v kateri je bilo 80 ti soč lir.

Društva.

(Prostovoljno gasil. društvo v Ziréh) priredi dne 2. svečana v prostorih gospoda Val. Oblaka v Ziréh veselico. Vspored: 1. Pozdrav gostom. 2. H. Volarič: »Novinci«, moški zbor. 3. »Batonci«, koračnica, udarjajo tamburaši. 4. »Bob iz Kranja«, veseloigra v enem dejanju. 5. H. Volarič: »Pogovor s domom«, mešani zbor. 6. »V mraku«, brač solo, udarjajo tamburaši. 7. »Lepa naša domovina«, udarjajo tamburaši. 8. »Okrogla«, kuplet s spremljevanjem citer. 9. Ig. Hladnik: »Lahko noč«, moški zbor. 10. Tombola in prosta zabava. — Začetek ob 7. uri zvečer. — Vstopnina: Sedež 60 vin., stojašče 30 vin. — Ker je čisti dobiček namenjen za napravo potrebnega orodja, se preplačila hvaležno sprejemajo. — K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

(Pevsko društvo »Nanos« na Gočah) bode imelo v nedeljo t. j. 31. t. m. pri g. Vidrih Ferdinandu občni zbor. Ker misli društvo nekatera mesta v pravih popolniti, želeli je, da bi prišli vsi člani in prijatelji lepega petja k občnemu zboru. Zborovanje se prične ob 3. uri popoldne.

(Narodna čitalnica v Spod. Siški) vabi k Vodnikovim besedi s plesom na svečnico, dne 2. svečana 1903 v Koslerjevi zimski pivarni, pri kateri sodeluje slav. vojaška godba Leopold II., kralj Belgijev, štev. 27. Vspored: 1. Zdenecar: »Sokolska koračnica«. 2. Keler Bela: »Susto piel«, ouvertura. 3. Prolog: Pevcu »Ilirije čiviljene«, zložil C. Golar. 4. Hofmann: »Oproščena fantazija«. 5. Nedved: »Venec slovenskih narodnih pesmi«, moški zbor. 6. Gerbič: »Domovina«. 7. »U boj«. 8. Strauss: »Netopir«, potpouri. 9. Spevoigra: »Vinska poskušnja«. 10. Ples. — Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 1 K. Častiti društveniki čitalnice so vstopnine prosti.

(Ilirskobistriško-trnovsko prostovoljno gasilno društvo) priredi veselico v nedeljo dne 31. januarja v dvorani hotela »Ilirija« v Ilir. Bistrici. Vspored: 1. Gledališka predstava: »Kateri bo?« 2. Prosta zabava in ples. 3. Salija loterija. — Navadna obleka. — Začetek ob 8. uri zvečer. — Vstopnina za izvršujoče člane 40 h, vsaka druga oseba plača 1 K, z družino 1 K 60 h. — Ker je čisti dohodek namenjen za vzdr-

ževanje gasilnega orodja, se preplačila hvaležno sprejemajo.

(Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Mekinjah) priredi v nedeljo, dne 31. prosinca 1904, v spodnjih prostorih župnišča predpustno veselico. Vspored: 1. Dav. Jenko: »Naprej zastava slave!« koračnica. 2. J. Rosas: »Izza valov«, glasoviti meksikanski valček. 3. Smetana: »Prodana nevesta«, koračnica. 4. Dr. Benjamin Ipavec: »Domovini«, udarja tamburaški zbor. 5. »Dr. Vseznal in njegov sluga Štipko Tič« k. Veseloigra v dveh dejanjih. Priredil J. Štrukelj. 6. »Pozdravljam te«, mazurka, udarja tamburaški zbor. 7. »Copa tar«, kuplet, smešen prizor s petjem in tamburanjem. Začetek ob pol štirih popoldne. Vstopnina: Sedež I. vrste 1 K; II. vrste za ude 30 v., za neude 50 v.; stojašče za ude 20 v., za neude 30 v. K obilni udeležbi vabi odbor.

(Narodna čitalnica v Kranju) priredi v ponedeljek, dne 1. svečana 1904 v svojih prostorih predpustno veselico. Vspored: 1. »Putifarjeva žena«. Burka v enem dejanju. II. Ples. Sodeluje tukajšnja meščanska godba. Vstopnina za člane prosta, nečlani 1 K za osebo. Začetek točno ob pol 9. uri zvečer.

(Vodnikov večer) priredi narodna čitalnica v Postojni dne 2. febr. 1904 v gornjih prostorih hotela »pri kroni«. Vspored: 1. Hajdrih: »Jadransko morje«, moški zbor. 2. F. Juvanc: »Pastir«, moški zbor s tenor- in bariton-sobo. 3. »Vitez Peter ta temni«, solo-prizor. 4. Ples. Pri plesu svira domača godba na lok. Začetek ob 8. uri zvečer. Toaleta promenadna. Vstopnina: za osebo 1 K, za družino 2 K.

(Prostovoljno gasilno društvo v Ribnici) priredi v nedeljo, dne 7. svečana, plesno veselico pod pokroviteljstvom blagorodnih gosp. Klementine Pauserjeve, Franje Picekove, Ane Podbojeve, Matilde dr. Rudeschove, Oge Rudeschove, Stefanije dr. Schiffrerjeve in Albine Višnikarjeve v salonskih prostorih gosp. A. Arko-ta. Vstopnina 1 krono za osebo. Svira ljubljanska društvena godba. Čisti dobiček porabi se za poplačilo društvenega dolga. Promenadna obleka.

Darovi.

Poslani našemu uredništvu:

Za misijone: gosp. Korbič 97 K 11 vin.
Za sv. Detinstvo: g. Jereb 11 K 20 vin.
Za Makedonce: »Slov. Gospodarski«, neimenovan iz Rovt 10 K, g. Skrajanc 5 K.
Za Cirilin Metoda: g. Laubi nabranih 20 K.
Za Jeranovo mizo: g. Lavtižar 4 krone.
Bog plačaj!

Bomba v gradu španskega kralja.

Madrid. Na dan kraljevega godu so našli v trenutku, ko so stopali dostojanstveniki v kraljev grad, v gradu bomba, katero je zažigalnica ugasnila. Ako bi se to ne zgodilo, nastala bi strašna nesreča.

Telefonska in brzojavna poročila.

Slovenska zmaga na Koroškem.

Šent Jakob v Rožni dolini, 29. jan.: Sijajno smo včeraj zmagali pri občinskih volitvah. V tretjem razredu je bilo naših 205, nemških volilcev le 48, v drugem razredu so našinci dobili 51 glasov, nasprotniki 11; v prvem razredu pa našinci 18, nasprotniki 8. (Živel zavedni Št. Jakobčani! Ne ustrašite se nadaljnega truda! Op. ured.)

Dunaj, 29. januarja. Gledé Derschattove resolucije o pravicah vladarjev pri armadi se poroča, da so sklenili delegatje Stürgh, Pergelt in Silvester, naj se ta resolucija predloži. Ker pri dotični seji proračunskega odseka ni bilo navzočega nobenega teh delegatov, je Derschatta resolucijo sam vložil. Neprijazni odmev, ki ga je vzbudila resolucija mej Nemoi, je povzročil, da so se zgoraj imenovani delegatje potegnili nazaj in je Derschatta ostal osamljen.

Dunaj, 29. jan. Železniški minister Wittek praznuje danes 60letnico svojega rojstva.

Praga, 29. januarja. Nadvojvoda Ferdinand Karol se je vrnil v Prago.

Dne 26. t. m. je prisostvoval nekemu aristokratskemu plesu, 27. t. m. pa plesu „Narodne Besede“. Skoro od-potuje.

—v— Zagreb, 29. januarja. Po-veljnik 31. lovskega bataljona v Pe-trinji major Hanel je baje, kakor je poročal „Obzor“ pred pričami, z be-sedami jako žalil hrvatski narod. Uradni list je vse zanikal. „Obzor“ pa je bil zaplenjen. Sek. načelnik dr. Šumanović je zahteval pojasnila pri kornem poveljništvu, katero je ma-jorja pozvalo v Zagreb, da ga zasliši. Major Hanel je najodločneje zatrdil, da ni govoril žaljivih besed, ki se mu podtikajo. Ali bode opozicija se-daj opustila korake, da dalmatinski delegat to sproži v delegaciji, ni še gotovo.

—v— Zagreb, 29. jan. Z ozirom na uradna poročila morem nasprotno zagotoviti, da so kmetje v Mišulinovu deloma razrušili kolodvor, tamošnji rud-nik pa popolnoma zasuli ter uničili tudi orodje. Tako poročilo je dobil zagrebški obrtni nadzornik.

—v— Zagreb, 29. januarja. Ukra-deni denar akad. podpornega društva so našli pod strešnimi stopnicami v vseučiliškem poslopju. Pravnika Janića so izpustili na svobodo.

—v— Zagreb, 29. jan. Danes sa-bor nadaljuje proračunsko razpravo. Posl. Barlović graja vlado in njeno ve-čino, ki se udajata madjarskemu šovi-nizmu. To je nevarnost za Hrvate, zato treba jasne nagodbe. Mažuranić naglaša, da hočejo Madjari do morja preko Hr-vatske. Zato je razpor mej Hrvati in Madjari neizogiben.

Nitra, 29. jan. Po devetdnevni raz-pravi je zaradi hujskanja proti Madjarom obtoženi slovaški drž. poslanec Vese-lovski proglašen nedolžnim, ker se mu ni moglo prav ničesar dokazati.

Varšava, 29. jan. 150 delavcev je policija aretirala radi anarhiških strem-ljenj.

Zofija, 29. jan. Sobranje je 28. t. m. vsprejelo novi tiskovni zakon v tret-jem branju. — Vlada namerava pred-ložiti sobranju predlog, naj se dovoli nadaljni izvanredni kredit pol milijona kron za podporo beguncem.

Carigrad, 29. jan. Turška vlada skuša, kolikor mogoče, omejiti nastav-ljenje tujih častnikov pri orožnikih v treh makedonskih vilajetih. S to zadevo se je že dvakrat pečala ministrska ko-misija.

Belgrad, 29. januarja. Kraljev drugi pribočnik podpolkovnik Dragaše-vić je v posebni politični misiji odpo-toval v Cetinje. — Za metropolita v Skopljem je izvoljen Srb Sebastijan De-beljković.

Umrli so:

15. jan. Ema Murnik, trgovčeva hči, 1 mes., Obrež-na steza 2, življenjska slabost.
16. jan. Marija Herman, delavka, 23 let, Ulice na grad 5, jetika.
18. jan. Antonija Hunsel, zasebnica, 83 let, Kolo-dvorske ulice 6, Structura intest Marasmus.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm.	Tempe-ratura po Celziju	Vetrovi.	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
28.	9. zveč.	745,1	-3,7	sl. svzh.	obl.	
29.	7. zjutr.	743,4	-4,8	sl. jzah.	"	0,0
	2. popol.	741,8	0,0	brezvevtr.	del. jasno	
Srednja večerajšnja temperatura -3,2°, normale -1,9°						

Cerkvenik in organist

išče službe

v kaki večji fari. — Več se izve pri upravnistvu. 129 3-2

144 1

Tužnim srcem naznanjamo, da je naš preljubljeni nepozabni soprog, ozi-r. pre-blagi oče, brat, stric in svak, gospod

Simon Brecelnik
mesar in posestnik

previden s sv. zakramenti za umirajoče v 67. letu svoje dobe po daljšem bole-haoju danes ob polu 1. uri popoldne, mirno v Gospodu zaspal.

Zemeljski ostanki pok. jnika se pre-nesejo v nedeljo, dne 31. januarja, ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti v Sp. Šiški štev. 25 na pokopališče k sv. Krištofu.

Svete maše zadušnice darovale se bodo v domači podružnici in v cerkvi Mar. Oznanjenja v Ljubljani.

Dražega rajnega priporočamo v mo-litev in blag spomin.

V Sp. Šiški, 29. januarja 1904.

Marija Brecelnik, soproga. Franjo, Rudolf in Vekoslav, sinovi. Pavla in Tončka, hčeri.

Učenca

za **pekovski obrt**, 14—16 let starega, pridnega in poštenega vedenja, sprejme takoj

Josip Skef, pekovski mojster
137 3-1 v Sv. Križu pri Litiji,
ki pove tudi vse nadrobne pogoje.

Ker prvi občni zbor „društva za zgradbo zavetišča in odgoja-lišča“ ni bil sklepčen,
se sklicuje

nov občni zbor

na četrtek, dné 4. februarja t. l., na istem mestu z istim dnevnim redom.

143 1-1

ODBOR.

Vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, odprto.

Mejnarodna panorama

Ljubljana, Pogačarjev trg.
Fotoplastiški umetniški zavod
s povsem novo briljantno razsvetljavo.
Vsak teden druge dežele.

V soboto, 30. januarja 1904

zadnji razstavni dan

Velezanimivi predmeti

iz

Vatikana.

Zasebne sobane v poletni palači,
krasna galerija Borgia, vatikanski
vrtovi itd. itd.

Razstavljeno od 31. jan. do 6. febr. 1904

Zanimivo zložno potovanje
po slikoviti francoski

RIVIERI.

Častnih priznanje

o izbornosti imamo mej drugimi od go-spodov: Arnold, grofzu Lippe, stolni kapitulat sv. Štefana na Dunaju; šolska ravnatelj Robert Pöschl in Alojzij Ploichinger na Dunaju; profesor dr. H. Kiepert, član akade-mije znanosti v Berlinu; šolski rav-natelj E. Grimm, rektor H. Linke, rektor Fr. Schulz in drugi. Gg. Mayr, papežev tajni komornik, duhovni svetovalec v Monakovem; Reinckens, kraljevi okr. šolski nadzornik v Bonnu.

Serijska 40 v. Otroci 20 v. 6 serij

2 kroni, 10 serij 3 krone.

Za šole in društva znižane cene.

Velespoštovanjem

140 1-1

ravnateljstvo.

Ščiti za krste,

da se iste v grobu ne stlačijo,

najcenejše in najpopolnejše nado-mestilo za zidano grobnico.

Vis. c. kr. ministrstvo notr. zadev jih je odobrilo in dopustilo, da se smejo uporabljati po vseh glavnih mestih.

Posebno se priporočajo z ozirom na bližnjo otvoritev novega pokopališča in s tem zvezana prenašanja nanj.

V zalogi jih ima:

1509 9

pogrebni zavod Frana Doberleta v Ljubljani.

V najem se odda posestvo

g. Adolfa Kreuzberger-ja

Moderno urejen mlin v Količevem, v katerem se zmelje na leto 150 vagonov žita, poleg tega je še kašča in zemljišče.

Kavarna, prodajalna z magazini in stanovanja v Kranju. 109 3-3

Več izve se pri Ivanu Čof-u v Kranju.

Hiša na prodaj

obstoječa iz:

4 sob, jedilne shrambe, kuhinje s štedilnikom, pralnice, drvarnice in kleti.

Poleg hiše je 1/2 orala vrta s 30 sad-nimi drevesi. Hiša leži sredi mesta in je zelo pripravna za kakega penzionista. — Več se izve v upravnistvu tega lista.

Izborna pijača

je 1697 10-6

Talanda-Ceylon-čaj

Ne učinkuje vznemirljivo, marveč pomirljivo na duha in telo.

Štev. 1 v zavojih od 20, 50, 125 vinarjev.

" 2 " " " 24, 60, 150 "

" 3 " " " 32, 80, 200 "

v vsaki večji drogeriji in trgovini za špecerijo

Naznanilo otvoritve in priporočilo.

Slavnemu p. n. občinstvu uljudno naznanjam, da prevzamem in otvorim dné 1. februarja t. l. znano staro gostilno

g. Alojzija Zajca na Rimski cesti 4,

ki je bila vedno na dobrem glasu.

Točil bom le **naravna vina** po najnižjih cenah, kakor:

Hrvatsko rdeče vino	litr po	32 kr.
Istrsko belo " "	" "	36 "
Istrsko črno " "	" "	40 "
Pristno dolensko " iz Drenove	" "	44 "
Stari goriški rizling	" "	48 "
R. foško v steklenicah	" "	80 "
Rizling " "	" "	80 "
Najboljše marčno pivo bratov Reininghaus.		

Skrbelo se bo tudi za gorka in mrzla jedila.

Na razpolago so tudi tri čisto prenovljene posebne sobe, pripravne za društvene sestanke.

Zigotavljajoč slavnemu občinstvu najsolidnejšo in najtočnejšo postrežbo, priporočam se obilnemu obisku ter beležim

z odličnim spoštovanjem

Fran Kavčič, gostilničar.

138 3-1

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri žvečenjih, pri izžvebanju najmanj-sega dobitka — Promese za vsako žvebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 288